

Філіп К. Дік

ЧИ МРІЮТЬ АНДРОЇДИ ПРО ЕЛЕКТРИЧНИХ ОВЕЦЬ?

Роман

Переклад з англійської

Тараса Бойка

Видавництво «Комубук»

Київ – 2016

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

РОЗДІЛ І

Бадьоре електричне дзижчання в адаптері настрою, який стояв біля ліжка, розбудило Ріка Декарда легко і невимушено. Здивований, а його завжди дивувало пробудження без найменших проміжних відчуттів, він підвівся на ліжку і потягнувся у строкатій піжамі. У цю ж мить у своєму ліжку розплющила невеселі сірі очі його дружина Айрен, кліпнула, застогнала і знову їх заплющила.

– Ти дуже слабо налаштовуєш «Пенфілд», – сказав він дружині. – Я підрегулюю, і ти прокинешся...

– Не чіпай мого регулятора, – в її голосі вчувалася безрадісна роздратованість. – Мені не потрібно прокидатися.

Рік сів біля дружини, схилився над нею і спокійно пояснив:

– Якщо налаштуєш на коливання вищої амплітуди, то прокинешся у чудовому гуморі; от і все. Постав на «С» і долатимеш поріг гальмування свідомості так само, як я.

Дуже доброзичливо Рік погладив оголені бліді плечі дружини; його власний регулятор стояв на рівні «D», а це означало, що на світ він дивився добродушними очима.

– Забери геть свої руки, копе, – промовила Айрен.

– Я не коп... – тепер уже він відчув роздратування, хоча нічого не змінював у налаштуванні.

– Навіть гірший за копа, – відповіла йому дружина, не розплющуючи очей. – Ти – вбивця, найнятий копами.

– За своє життя я не вбив жодної людини, – його дра-
тівливість зростала; переростала майже у відверту воро-
жість.

– Лишень бідолашних анді, – сказала Айрен.

– Але, здається, тобі це не завадило розтринькати мої
преміальні, – Рік підвівся з ліжка і підійшов до адаптера
настрою. – Замість того, щоб заощадити грошей, – го-
ворив він, – купити справжню вівцю і не ходити до тієї
електричної на даху. До тієї нещасної електричної тва-
рини; а я заробляю непогано, і то вже немало років!

Він стояв у нерішучості перед корпусом адаптера на-
строю, розмірковуючи, чи варто йому набрати код та-
ламічного депресанту (щоб позбутися гніву) або тала-
мічного стимулятора (щоб розпалитися і взяти гору в
суперечці).

– Якщо набереш код більшої злості, – сказала Айрен, –
то я і собі наберу. Наберу навіть код максимальної люті
та влаштую тобі такий скандал, що всі ті наші сварки зда-
дуться тобі дитячою забавою. Набирай. Тільки спробуй і
побачиш.

Вона зіскочила з ліжка, підбігла до корпусу свого адап-
тера настрою; стояла нерухомо, дивилася сердито, вичі-
кувала.

Рік зітхнув, переможений її погрозою.

– Наберу код за своїм графіком на сьогодні, – переві-
ривши свій графік на 3 січня 1992 року, він побачив, що у
нього має бути день ділового та професійного ставлення
до роботи. – Якщо я наберу код згідно з графіком, – обе-

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

режно спитав Рік, – ти зробиш так само?

Чекав, нічого не обіцяючи, аж поки дружина не пристала на його пропозицію.

– Мій графік на сьогодні – шестигодинна депресія з елементами самозвинувачування, – сказала Айрен.

– Що? Що це в біса за графік? – такий підхід суперечив самій меті застосування адаптера настрою. – Ніколи б не подумав, що тобі саме цього заманеться, – сказав він похмуро.

– Одного вечора сиділа я тут, – розповідала Айрен, – і, зрозуміло, ввімкнула Бастера Френдлі та його друзів, а він саме заходився інтригувати якимсь дуже важливим викриттям, котрим збирався всіх нас ошелешити... і тут у передачу вклинили рекламу, ну, оту, найбільш ненависну для мене ... «свинцеві гольфіки фірми «Маунтібенк»! Я на секунду вимкнула звук... І почула... ти знаєш, я почула будинок, увесь наш будинок. Я почула... – вона розвела руками.

– Порожні квартири, – підказав Рік.

Іноді вони йому також учувалися, він їх чув навіть уві сні. Однак дотепер їхній тільки наполовину заселений будинок цінувався досить високо, навіть попри теперішню надзвичайно низьку щільність населення; так, бо в районах, які до війни вважалися передмістям, можна було натрапити на абсолютно порожні будинки... в усякому разі йому про таке не раз розповідали. А до чуток він ставився як до чуток; і, як більшість людей, не мав найменшого бажання їх перевіряти.

– І тут, – сказала Айрен, – коли я вимкнула гучність телевізора – на блоці саме стояв код 382, щойно його набирала – до мене долинула порожнеча, я збагнула її розумом, а не відчула органами чуття. У ту мить я відчувала

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Хіба що вдячність за користування адаптером настрою «Пенфілд». Але потім збагнула, наскільки нездорово відчувати відсутність життя і не тільки у нашому будинку, але скрізь на Землі – відчувати і ніяк не реагувати... ти розумієш? Сподіваюся, розумієш. Бо цього достатньо, щоб запідозрити психічне захворювання, його називають «відсутністю адекватної реакції». Я так і не вмикала гучності телевізора, а підсіла до адаптера настрою і заходилася експериментувати. Нарешті набрала код відчаю, – її смагляве зухвале обличчя виражало задоволення, немовби вона домоглася чогось вартого уваги. – А тоді внесла цей код у свій графік двічі на місяць. Думаю, моє рішення обґрунтоване, і стільки часу вистачить, щоб відчути безнадійність всього, що відбувається, безнадійність нашого існування на Землі загалом, коли всі нормальні люди вже давно емігрували. Хіба не так?

– Поринувши у такий стан, – сказав Рік, – ти не магтимеш змоги набрати інший код. Упавши у відчай через навколишню реальність, ти можеш надовго зациклитися.

– Я програмую автоматичний набір іншого коду вже за три години, – відповіла дружина улесливо. – 481. Усвідомлення різноманіття можливостей, що відкриваються переді мною в майбутньому; нові сподівання на...

– Я знаю, що таке 481, – перебив її Рік. Він не раз набирав цей код; завжди на нього покладався. – Послухай, – сказав він, сідаючи на ліжко і беручи її за руки, щоб посадовити біля себе, – навіть з автоматичним вимикачем дуже небезпечно входити у стан депресії, будь-якої депресії. Забудь про те, що ти собі запланувала, і я забуду про те, що я запланував; обоє наберемо 104 і зазнаємо трохи втіхи, а потім ти залишишся у своєму стані, а я перемкнуся на звичне ділове ставлення до роботи. А вже

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Тоді підіймуся на дах і подивлюся, як там вівця, після того піду на роботу; а ти не сидітимеш у важких роздумах біля телевізора.

Він відпустив її тонкі довгі пальці, пішов через простору спальню до вітальні, де ще тримався запах викурених учора сигарет. Нагнувся й увімкнув телевізор.

Зі спальні долинув голос Айрен:

– Терпіти не можу телевізора до сніданку.

– Набери 888, – сказав Рік, поки нагрівався телевізор. –

Це – бажання дивитися телевізор, будь-яку передачу.

– Мені нічого не хочеться набирати, – промовила Айрен.

– Тоді набери 3, – відповів він.

– Не хочеться навіть стимулювання кори головного мозку, не хочу, щоб хотілося щось набирати! І найменше мені хочеться набрати 3, бо потім як захочуся, то набиратиму й набиратиму; найліпше сидіти на ліжку і дивитися на підлогу.

Її голос став доволі різким, сповненим незрозумілих відтінків похмурості, її душа завмерла, а тіло заціпеніло, немов його обліпила якась інтуїтивна всюдисуща плівка – важка й інертна.

Він увімкнув телевізор, на всю кімнату застугонів голос Бастера Френдлі.

– ... еге ж, друзі! Саме час для прогнозу погоди на сьогодні. Супутник «Мангуста» повідомляє, що особливо суттєві опади очікуються близько полудня, а тоді вони потрохи вщухатимуть, тому, друзі, якщо ви вже ризикнете...

Повз нього зашурхотів довгий нічний халат Айрен; за мить екран телевізора погас.

– Гарзд, здаюся. Зроблю, як скажеш. Наберу, що забажаєш; навіть несамовите сексуальне блаженство – мене

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

так усе дійняло, що згодна на будь-що. Але яка в біса різниця?

– Набираю коди для нас обох, – сказав Рік і провів дружину назад до спальні.

Біля її адаптера настрою він набрав 594: приємне визнання розсудливості чоловіка в усіх життєвих ситуаціях. Біля свого адаптера настрою він набрав творчий і нестандартний підхід до роботи, хоча й не потребував стимуляції; його вроджений хист був настільки звичним для нього, що Рік міг не вдаватися до послуг штучного стимулювання мозку за допомогою «Пенфілда».

Він похапцем поснідав – багато часу витратив на суперечку з дружиною, – ретельно одягнувся, не забувши про «Аякс» – один із різновидів свинцевих гульфіків фірми «Маутібенк», і піднявся на критий вигін на даху, де «паслася» його електрична вівця. Саме там хитромудра апаратура плямкала, симулюючи задоволення і вводячи в оману решту мешканців будинку.

Безперечно, деякі тварини сусідів також були муляжами, начиненими електронікою; він, зрозуміло, ніколи не пхав свого носа в цю справу, як і сусіди, котрі також ніколи не вивідували якихось подробиць щодо справжності його вівці. Годі було чекати більшої неввічливості, ніж запитання: «А ваша вівця справжня?» – що стало б вершиною невихованості так само, якби ви запитали, чи зуби, волосся або внутрішні органи вашого співрозмовника пройшли тест на автентичність.

Уранішнє повітря розливалось радіоактивними сірими порошинками, що затьмарювали сонце і кружляли довкола Ріка, норовлячи потрапити йому в ніздрі; тож доводилося мимохіть чмихати носом, відганяючи наліт смерті. Ну, можливо, це й занадто сильні слова для пе-

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

редачі того відчуття, що його охопило, коли він підіймався до невеличкої ділянки дерну, якою володів разом із надмірно великою квартирою нижче. Наслідки Остаточної світової війни потроху ставали менш загрозливими; всі, хто не зміг пережити пилюку, канули в небыття вже багато років тому, тож нинішній пилюці, вже значно слабшої дії, протистояли найбільш життєздатні створіння – теперішня пилюка хіба що нищила психіку і генетику людей. Незважаючи на його свинцевий гульф, пилюка, безперечно, проникла всередину його тіла й осідала на шкірі, щодень забруднювала його організм своєю радіоактивністю, а він далі не наважувався на еміграцію. Наразі щомісячні медичні огляди підтверджували, що в нього все в нормі, що він є чоловіком, який не має проблем з репродуктивним здоров'ям в межах, дозволених законом. Але будь-якого місяця медогляд лікарів з поліції Сан-Франциско міг констатувати і протилежне. Адже під дією всюдисущої пилюки ряди спеціалів безперервно поповнювалися за рахунок ще вчорашніх нормалів. Гасло, придумане для рекламних щитів, телевізійної реклами і підхоплене урядовими мужами, спонукало: «Емігруй або дегенеруй! Вибирай і не чекай!» «Дуже точно», – думав Рік, відчиняючи ворота невеликого загону і підходячи до своєї вівці.

– Я не можу емігрувати, – сказав він сам до себе. – У мене робота.

До нього обізвався власник сусіднього загону Білл Барбор; він так само, як і Рік, уже одягнувся на роботу, але ще зайшов подивитися на свою тварину.

– А моя кобила, – заявив урочисто Барбор, – таки жеребна, – він показав на великого першерона, що витріщився кудись у далечінь. – І що ви на це скажете?

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>